

Till läsningen: Mellan 14 **r** och 15 **a** har Aschaneus trängt in ett **i**; troligen har en spricka i stenen här uppfattats som huggen. 48 **k** är på teckningen först överhoppad men efteråt tillskriven framför 49 **a**. Den har icke observerats av Rhezelius, som återger 48—52 **atil** (F a 5: »Attila excidit Runas»). Burman har försämrat detta till **athil**, vilket hos Liljegren blivit **Apil**. Burman har även andra fel: 13 **i**, 17 **e**, 26—27 **uk**, 31 **k**, 36—39 **iftir**, 53—55 **hiuk**.

27 **m** är troligen en felläsning för **k**. Stenen har troligen varit rest av Holmfrid över hennes make och av Kvigulv över hans fader. Om kvinnonamnet *Holmfridr* se U 25 och om mansnamnet *Kvigulfr* U 42.

Ristningen är utförd av en *Kætill*. Det kan emellertid, av ornamentiken att döma, knappast vara samme man, som namngivit sig som ristare på L 501 Orkesta kyrka (**ktil · risti**).

98. Rotsunda, Sollentuna sn.

Litteratur: B 144, L 369. Joh. Bureus, F a 6 s. 173 n:r 54 (lib. 5, Rhezelius), F a 5 n:r 367, F a 1 s. 82; M. Aschaneus, F b 18 s. 31, F b 19 bl. 35; Ransakningarna 1667—84; J. Peringskiöld, Monumenta 3, bl. 268; O. Celsius, SR 2, s. 421.

Avbildningar: Aschaneus a. a.; Leitz och Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta och B 144).

Runstenen stod, enligt Aschaneus, »östan för Rotabroo, vpå en Jordahaug och grafkulla, i wreten, wid gärdsgården ... Versus Meridiem». Bureus (F a 6): »Östan Rotebro i Wreten», (F a 5) »Öster från Bron i Wreten». *Ransakningarna*: »Vedh Rothbroo ... Öster om krougen en uthuggen Runsten». Peringskiöld: »Solt. Sⁿ i Rotsunda gärde vid Rotebroo». *Bautil*: »Rosunda(!) gärde wid Rotebro». Stenen är i *Monumenta* felaktigt upptagen under Solna sn; likaså i *Bautil* och i Liljegrens *Runurkunder*. Celsius: »Rotsunda gärdzbacka»; han har gjort sina anteckningar d. 16 aug. 1727. Sedan denna tid har runstenen varit försvunnen. Den har ej heller kommit i dagen under fornminnesinventeringen i Sollentuna.

»Grå blå sten. Högh 8½ quarter, Bredh 5 quarter» (Aschaneus).

Inskrift (enligt äldre källor):

igipur - : lit : raisa : stain : pina : eftir : faður : sin : syktrygr : auk : ragnfastr : sun : hennar : ragnar :

hit : brupir : hennar :

5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55 60 65 70
75 80 85

Ingiþor[a] let ræisa stæin þenna æftir faður sinn, Sigtrygg ok Ragnfastr, sunn hænnar. Ragnarr het broðir hænnar.

»Ingetora lät resa denna sten efter sin fader, (ävenledes) Sigtrygg och Ragnfast, hennes son. Ragnar hette hennes broder.»

Till läsningen: Stungna äro i B 144 följande runor: 2, 51, 68 **g**, 25, 82 **e**, 39, 43 **y**; hos Aschaneus: 40, 51, 68 **g**, 25, 62 **e**, 5, 39, 43 **y**; hos Celsius: 68 **g**, 25, 62, 82 **e**, 39, 43 **y**. Efter 74 **t** och 80 **a** är sk i *Bautil*, hos Aschaneus och Celsius: . Efter 6 **r** har *Bautil* **i**; Aschaneus ::, Celsius ::; utan tvivel har runan 7 ursprungligen varit **a**. *Bautil* har visserligen 53—57 **fastir**, men i *Monumenta* är detta med blyerts rättat till **fastr**. Aschaneus: **fastr**. — Aschaneus: 18 **o**; 78—83 otydliga. — Bureus (F a 6) följer helt Aschaneus. — I Celsii läsning saknas runorna 54—59; möjligen har på hans tid ett stycke varit avslaget på h. sidan.

Inskriften har omsorgsfull ortografi men en ovanlig formulering. De båda namnen *Sigtrygg* och *Ragnfastr* stå i nominativ. De måste alltså tänkas som subjekt till ett ur det före-

gående predikatet underförstått *letu ræisa*. Ragnfast har varit Ingetoras son, Sigtrygg förmodligen hennes make. Namnet på fadern, över vilken stenen är rest, saknas; det borde normalt ha haft sin plats framför 30—37 **fapur: sin**. — Om kvinnonamnet *Ingibora* se Sö 347 och U 88, om mansnamnet *Ragnfastr* U 29. *Ragnarr* är, märkligt nog, sällsynt i runinskrifterna; utom här förekommer det L 601 Rimbo kyrka, D 1: 32 Sjusta, Skoklosters sn, och Vg 55 (L 1339) Källbyås, Källby sn, Västergötland. Under medeltiden säges det vara »tämlichen vanligt» (Lundgren). Även *Sigtrygg* är i inskrifterna mindre vanligt: L 289 Gränsta, Knutby sn, L 675 Långarnö,

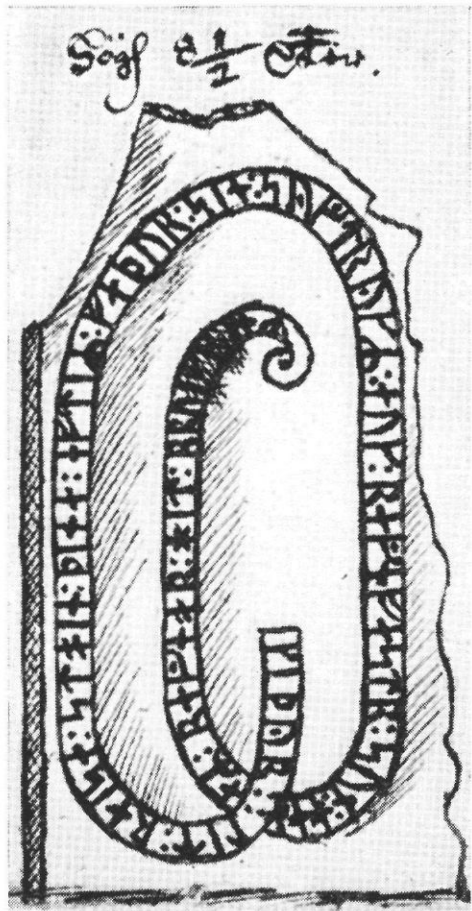

Fig. 79. U 98. Rotsunda, Sollentuna sn.
Efter teckning av Aschaneus.

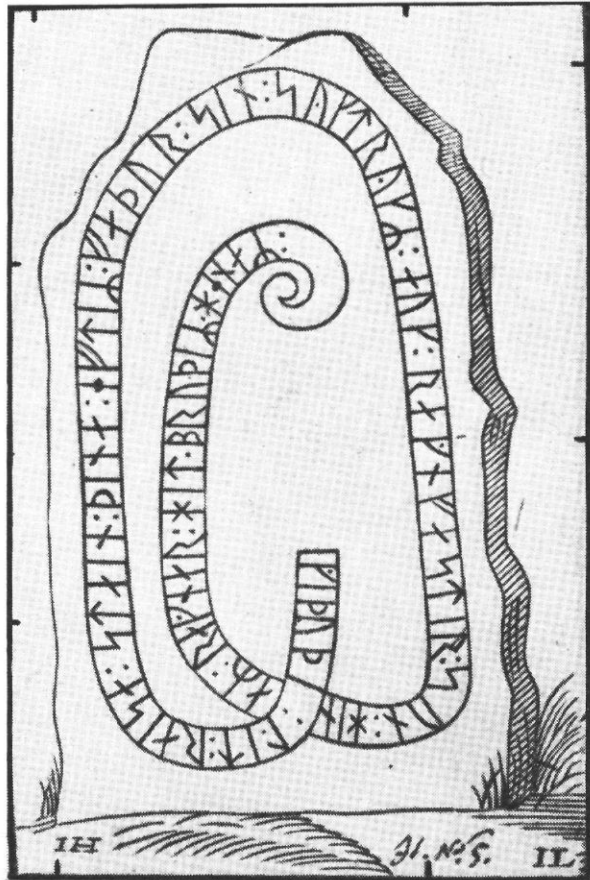

Fig. 80. U 98. Rotsunda, Sollentuna sn.
Efter B 144.

Vilberga sn, L 1390 Larvs sn, Västergötland, L 1566 Högsby kyrka, Småland, Säve 11 och 155.

Ristningens ornamentik är för uppländska förhållanden ovanlig. Inskriften står i en enkel slinga utan utsmyckning. F. ö. finnas icke några prydnader, icke heller något kors.

Aschaneus har, efter tolkning av inskriften, följande anteckningar om »G[amla] och N[ya] vägen»: »Nota — mitt emellan dässe 2 Runestendar, som är dänna på Rotebroosidan i rotsunda wreten, och dän på skällinge bro ligger [= U 97] haffuer dän Gambla allmenna vägen warit, och gamla stenbron: 1. öfuer Rotsunda lilla ängen och Rotebrooströmen, där albuskan står nu, 2. öfuer Skällinge ängien, och till dän stenen där ligger, för itt wäge märki. öfuer för:te platser fins Stenbron, som fordom varit hafuer, och sådan fördt Bron där hon nu är. & Orsaken föregifs så: allmanvägen må wäll wara emellan gilbärga och skällinge ägor, lijka.» Därefter följa några ord om »dän gamla skantzen» ovanför bron, om namnet Rotebro och om fynd av pilar och skäktor.

Från Edsjön till Norrviken rinner en bäck, som på 1600-talet av Aschaneus kallas en ström. Mellan Rotsunda på östra sidan under skogen och Gillberga på den västra har här sedan gammalt funnits en viktig vägövergång, efter vilken Rotebro har fått namn. På 1600-talet fanns här ännu »Stenbron, som fordom varit hafuer» vid sidan av den nya bron. På var sin sida om

strömmen stodo här vid stenbron, d. v. s. vägfyllnaden över sankmarken, de båda runstenarna U 97 och 98 som märken, var »dän Gambla allmenna vägen» har varit.

Enligt O. Celsius (*SR* 2, s. 289) skulle i Rotsunda gärde finnas »en oskrefven» sten, d. v. s. en bautasten utan runor.

99. Skillinge, Sollentuna sn.

Pl. 61.

Litteratur: B 137, L 389. J. Bureus, F a 6 s. 161 n:r 42 (lib. 4, Axehiellm), s. 173 n:r 54 b och s. 194 n:r 143 (lib. 5, Rhezelius), F a 5 n:r 368, F a 1 s. 83; M. Aschaneus, F b 18 s. 43, F b 19 bl. 2; Ransakningarna 1667—84; Joh. Hadorph, Resejournal; Joh. Peringskiöld, Monumenta 3, bl. 256; UFT h. 2 (1872), s. 58; handlingar i ATA 1931; N. Göransson och M. Svensén, Vår hemsocken Sollentuna (1931), s. 41.

Äldre avbildningar: Aschaneus a. a.; Leitz o. Hadorph, träsnitt (i Peringskiölds Monumenta och B 137).

Ristningen finnes på en flat berghäll omkring 550 m. V om Sollentuna kyrka i kanten av skogsmarken kring det s. k. Skillingeberget. Den gamla byn Skillinge, som på 1600-talet bestod av tre gårdar, låg ett stycke åt NNV. Platsen är utmärkt på kartan i *Vår hemsocken Sollentuna* och på kartan n:r 31 i fornminnesinventeringen för Sollentuna, upprättad av E. Bellander och O. Hallin 1928 (ATA).

En tidig uppgift om runhällen vid Skillinge finnes på en karta från år 1635, ritad av lantmätaren Thomas Christiernsson (A 95 Sollentuna 20¹, Lantmäteriarkivet); platsen är där angiven jämte anteckningen: »Een Runneskrift Vthuggen i eet Slät Bergh.» Några år förut har ristningen avtecknats av Aschaneus, som därjämte har annoterat följande: »Thenna R. Hälla vthi Skillinge hagan, widh g. Allmennewägen och Stengården. Versus septentrionem, a capite Serpentis... Nota, wid thässa Ristade Runor vthi grå Bärghällen, är 100-tals the gambles grifter, runda, $\triangle$ alliq. rectang. $\square$ mädh murar, högar, stenrösier etc. Så och i gärdesbacken strax brede wid, norr ifrå. Nota, thänna griftlefsplatzen kallas ähn Aursshagan.» — Bureus har fått inskriften av både Axehiellm och Rhezelius, men deras teckningar finnas ej i behåll. Den förre anger platsen helt kort: »I Soltuna Skillinge», den senare: »Widh Skillinge i Hagan i ett berg». — *Ransakningarna*: »I Skillinge Skougbacka finnes ett uthuggit Runnabergh». — Hadorph antecknar, att ristningen fanns »på Soltuna ägor» vid gamla vägen mellan Uppsala och Agnefit »strax vid Skillinge gård». — Peringskiöld: »Soltuna ägor vid Skillinge». Genom misstag har Peringskiöld på samma blad klistrat in träsnittet av U 90, som han försett med följande förvirrade underskrift: »Säby Soltuna Sochn och ägors Berghäll vid Skillinge och gamla vägen.»

Under ett par århundraden har ristningen sedan varit bortglömd, varunder den givetvis även blev totalt överhöljd av mossa och jord. I samband med fornminnesinventeringen i Sollentuna kom den åter i dagen.

Ristningens längd 2,25 m., bredd 1,50—0,90 m. Den är synnerligen väl huggen, ehuru något grunt, och alltigenom tydlig.

Inskrift:

afari × auk × purkisl × litu × rista × runa × iftir × aursa × fapur sin × auk × iftir × uifara × brupur sin ×
 5 10 15 20 25 30 35 40 45 50 55 60 65

A[t]fari ok Þorgisl letu rista runa[R] æftir Horsa, faður sinn, ok æftir Vi[ð]fara, broður sinn.

»Atfare och Torgils läto rista runorna efter Horse, sin fader, och efter Vidfare, sin broder.»